

Miljøstyrelsen
mst@mst.dk

Hørings svar udkast til sælforvaltningsplan. J.nr. 2019-4203

Miljøstyrelsen har den 23. januar 2020 via høringsportalen sendt udkast til sælforvaltningsplan i høring.

DCE, Aarhus Universitet har nedenstående bemærkninger til udkastet. Forfattere til bemærkningerne er Anders Galatius, Jonas Teilmann og Jakob Tougaard, alle seniorforskere ved Institut for Bioscience, Aarhus Universitet. Faglig kvalitetssikring er fortaget af Jacob Nabe-Nielsen.

Bemærkninger til udkastet til sælforvaltningsplan:

Af side 4 under Spættet sæl står der: "Arten er i fremgang i alle områder undtagen i Limfjorden, hvor bestanden har været relativt konstant siden 1990erne og muligvis er tæt på fjordens bæreevne." Dette er ikke korrekt ifølge den seneste opgørelse fra NOVANA, som viser, at det samlede antal af spættede sæler i Danmark er i tilbagegang med et fald på 2%/år over de seneste fem år. Kun i den vestlige Østersø er der en fremgang på 5%/år (Hansen og Høgslund 2019).

På side 5 under Gråsælen står der "Bestanden vokser i begge de biogeografiske marine regioner, som det danske havområde indgår i." Dette er ikke korrekt som det fremgår af figur 2 er antallet af gråsæler ved Christiansø og Rødsand faldet siden 2015.

På side 5 lige over figur 1 står der "Der foretages årligt optælling af sæler, som offentliggøres i NOVANA-rapporter. Rapporten for 2017 findes [her](#)." Her bør henvises til den seneste rapport med 2018 tallene (se referencelisten nedenfor), det samme gælder figur 1 og 2 hvor tallene også kommer fra denne rapport.

Ifølge side 11 af høringsudkastet til den nye sælforvaltningsplan vil der i nærmeste fremtid blive truffet beslutning om indførelse af jagttid på spættet sæl. Med disse aktuelle overvejelser vil vi gerne tilråde, at overvågningen af spættet sæl udvides, såfremt jagttid på denne art indføres. I forhold til andre arter med jagttid i Danmark er sæler meget langsomt reproducerende: Under de mest gunstige forhold kan en population-

DCE - Nationalt Center for
Miljø og Energi

Susanne Boutrup
Chefkonsulent

Dato: 6. marts 2020

Direkte tlf.: +45 8715 8794
E-mail: sub@dce.au.dk
Web: au.dk/sub@dce

Afs. CVR-nr.: 31119103

Side 1/4

stilvækst på 12-13% årligt forventes (Härkönen et al. 2002), mens den seneste opgørelse fra NOVANA viser, at antallet af spættede sæler i Danmark er i tilbagegang med et fald på 2%/år over de seneste fem år (Hansen og Høgslund 2019). De fleste spættede sæler er meget lokale i deres bevægelser og yngler i nærheden af, hvor de selv er født. Således kan spættede sælers populationsstruktur ses som et netværk af kolonier (Olsen et al. 2014). Da det er sandsynligt, at et jagttryk vil være ujævnt fordelt, er det sandsynligt, at dette kan betyde en stor belastning på enkelte kolonier. Med den stokastisk variation der er i optællingsdata af sæler, kan det tage adskillige år med en betydelig reel tilbagegang, før dette detekteres i overvågningen (Hårding et al. 2007). Dette tidsrum kan forkortes ved at opnå den lavest mulige usikkerhed i de årlige estimater, fx ved at foretage optællinger 3 gange hver fælde sæson i stedet for det nuværende program med to optællinger (Teilmann et al. 2010). Da spættet sæl er udsat for andre presfaktorer end jagt (virusepidemier, forurening, forstyrrelser) kan selv beskedne jagttryk forårsage betydelig nedgang i en bestand (Bottagisio et al. in prep).

I listen af retningslinjer på side 12 står der: ”Langsom sejlads indenfor 300 m fra hvilepladser (max 5 knob).” Her bør tilføjes at der ved de fleste landgangspladser er reservatbestemmelser med sejladsforbud nærmere end 500m fra sælerne i hele eller dele af året og at dette altid skal respekteres. I øvrigt er det uhensigtsmæssigt, at reservaterne typisk har forbud mod sejlads nærmere end 500m, når retningslinjerne i sælforvaltningsplanen siger 300m. Dette bør ensrettes, så afstandene er de samme. I Bilag 7 bør lovfæstede afstand til sælerne indsættes i tabellen.

Under afsnittet Naturturisme bør det også fremgå, at sælturisme og regulering/jagt formentlig ikke foregår i samme område. Det bør diskuteres, hvordan man vil håndtere dette dilemma, specielt hvis målet er at fremme sælturisme og samtidig have mere regulering/jagt på sæler.

Øverst side 13 står der: ”... så de kan indbringes til videnskabelige undersøgelser ved Århus Universitet DCE.” Dette er ikke forkert, men her bør Beredskabsplanen for strandede havpattedyr nævnes. Denne aftale ligger under Miljøstyrelsen og det er i dette regi, at der tages hånd om indberetninger, bjærgning af dyrene og prøveindsamling af strandende havpattedyr.

Under Klimaændringer på side 22 bør tilføjes: ”Alle de nuværende sællokalteter er i risiko for at blive oversvømmet ved stigninger i havniveauet som følge af stigende temperaturer. Det betyder, at sælernes ynglehabitater kan risikere at forsvinde og det bør overvejes, i hvilket omfang højere liggende sandbanker og stenrev vil være tilgængelige for sælerne i fremtiden. Dette er relevant i forhold til langsigtet gunstig bevaringsstatus under Habitatdirektivet.”

Det ville være gavnligt med et kort, der viser, hvor der kan gives tilladelse til at skyde hvilken sælart på hvilke tider af året og hvor Bornholmer-ordningen gælder (der henvises til kortbilag i appendiks 4 som ikke findes). Det mangler også en tabel, der viser hvilken periode de to sælarter og de respektive populationer er fredede mht. yngle- og

fældetider, hvor der ikke må reguleres sæler. Der er meget stor risiko for, at der ikke kan kendes forskel på de to sælarter, så hvis man vil undgå at skyde et fredet dyr, bør ingen sæl reguleres i den periode hvor en af arterne yngler og fælder.

I bilag 1 side 15 og på side 27 fremgår det, at der er reguleret et stigende antal sæler i de seneste år, samt at jægerne er forpligtet til at bjærge sælerne og bringe dem i land, så de kan indgå i videnskabelige undersøgelser, der skal bidrage til at rådgive Miljøstyrelsen omkring regulering og jagt. Desværre er der ikke bragt flere døde sæler i land de seneste år og hvis dette krav fastholdes i forvaltningsplanen, bør indsatsen for at bjærge døde sæler skærpes og præciseres. F.eks. som i Sverige, hvor sæler ikke må skydes på dybere vand, end at den kan findes, hvis den synker. Ligeledes bør alle jægere have lange stænger med kroge på til at fange sælen, idet den synker.

Det er et stort problem for rådgivningen af ministerierne at man ikke ved hvilke sæler (køn, alder og art), der reguleres, hvad de har spist og hvor de er skudt.

I afsnit om støj, side 20 bør det præciseres, at der er tale om undervandsstøj, ikke luftbåren støj. Det bør præciseres, at der i forvaltning af undervandsstøj, f.eks. i Miljøstyrelsens overvågningsprogram, skelnes mellem kraftige, kortvarige lyde (impulslyd, såsom eksplosioner, sonar, pæleramning, seismik mm.) og vedvarende, lavfrekvent lyd (f.eks. skibsstøj).

De eneste lydskilder, der i praksis er i stand til at forårsage egentlig vævsskade og evt. død, er eksplosioner. Alle andre impulsstøjskilder kan højst forårsage høreskader og forstyrre dyrenes adfærd, dvs. ikke akut fatale. Forstyrrelse kan sekundært medføre dødsfald, f.eks. som øget bifangst i forbindelse med flugt fra kraftig impulsstøj.

De citerede modelberegninger for høreskader ved eksplosioner er ikke retvisende for de faktiske effekter af eksplosioner, da de er beregnet under en række worst-case antagelser, som led i en miljøkonsekvensvurdering. Det er derfor overvejende sandsynligt, at påvirkningsafstandene er betydeligt overestimeret. En nyttig tommelfingerregel er, at hvis det skønnes sikkert for en civil dykker at opholde sig i en given afstand fra eksplosionen, så er det også sikkert for et havpattedyr.

Sælskræmmere, som er særdeles kraftige lydskilder designet til at holde sæler væk fra fiskeriredskaber og havbrugsanlæg, vides at kunne påvirke sæler og især marsvin betydeligt. Marsvin er således vist at reagere på over 10 km afstand af en kommerciel sælskræmmer, og langvarig brug af sælskræmmere vil derfor kunne medføre et betydeligt tab af levesteder. Sælskræmmere bør derfor ikke anvendes uden forudgående tilladelse fra de relevante myndigheder.

Maskering af hørelsen hos sæler er ikke godt undersøgt, men da både gråsæl og spættet sæl kommunikerer med hinanden under vandet, bl.a. i forbindelse med parringen, og deres lyde ligger i samme frekvensområde som skibsstøj, er der et betydeligt potentiale for maskering af sælernes kommunikation. Dette er efter alt at dømme især af betydning omkring ynglebankerne.

Referencer

- Bottagisio E, Härkönen T, Galatius A, Silva W, Olsen MT, Harding K. Population viability analysis of the Swedish-Danish harbour seal metapopulation: the influence of single and multiple stressors
- Hansen J.W. & Høgslund S. (red.) 2019. Marine områder 2018. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE –Nationalt Center for Miljø og Energi, 156 s. - Videnskabelig rapport fra DCE nr. 355
<http://dce2.au.dk/pub/SR355.pdf>
- Härkönen T, Harding KC, Heide-Jørgenssen M-P. 2002. Rates of increase in age structured populations, a lesson from the European harbour seal. *Canadian Journal of Zoology*. 80:1498–1510. doi: 10.1139/z02-141.
- Hårding KC, Härkönen T, Helander B, Karlsson O. 2007. Status of Baltic grey seals: population assessment and risk analysis. NAMMCO Scientific Publications 6:
<https://doi.org/10.7557/3.2720>
- Teilmann, J, Riget, FF & Harkonen, T 2010, 'Optimizing survey design for Scandinavian harbour seals: population trend as an ecological quality element', *ICES Journal of Marine Science*, vol. 67, no. 5, pp. 952-958. <https://doi.org/10.1093/icesjms/fsq001>